

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Key words: teacher observations, information, basketball, psychological training, competitive activity.

МЕДАЛЬ П'ЄРА ДЕ КУБЕРТЕНА ЯК ЧИННИК ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІДЕЙ ОЛІМПІЗМУ

Іванна Литвінець¹, Антон Литвінець¹, Святослав Попович²

Львівський державний університет фізичної культури¹

Львівський національний університет імені Івана Франка²

Постановка проблеми. П'єру де Кубертену належить унікальна місія відродження феноменального міжнародного форуму на основі спадщини древньої Греції – Олімпійських Ігор. Олімпійський рух процвітає на всіх континентах упродовж більш, ніж століття. Атмосфера олімпізму триває не лише раз на два роки під час Ігор Олімпіад чи зимових Олімпійських ігор. Сучасні Олімпіади декларують цінності і принципи олімпізму, як філософії життя.

З давніх часів і до сьогодні переможців винагороджують медалями. Проте, чинними є винагороди, де перемога у змаганнях не є основним критерієм. Міжнародним олімпійським комітетом були впроваджені різноманітні нагороди за вагомі досягнення у розвитку олімпійського руху й популяризації ідей олімпізму. Нагороджуються організації, спортсмени, діячі олімпійського руху, які демонструють чесну гру, своєю діяльністю служать спортивним ідеалам та цінностям, які передбачені Олімпійською хартією: чесність, повага, солідарність, відсутність дискримінації, бажання долати труднощі, прагнення до досконалості, дружби, чесної гри та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зазначені вище проблеми актуалізуються у роботах українських науковців та фахівців з фізичного виховання і спорту (Платонов В.М., 2010; Булатова М.М., 2011 і ін.). Огляд публікацій останніх років засвідчує зацікавлення науковців і практиків галузі проблемою олімпійського руху та різних аспектів популяризації ідей олімпізму в Україні та за її межами. У той же час, на наш погляд, потребують дослідження окремі відзнаки та нагороди Міжнародного олімпійського комітету, серед яких, зокрема, медаль П'єра де Кубертена.

Мета дослідження: охарактеризувати медаль П'єра де Кубертена в контексті популяризації ідей олімпізму та вивчити одержувачів цієї нагороди.

Методи дослідження: загальнотеоретичні методи (аналіз і синтез, абстрагування, узагальнення, індукція і дедукція, історичний).

Результати дослідження та їх обговорення. За час проведення Олімпійських ігор були впроваджені нагороди за вагомі досягнення у розвитку олімпійського руху й популяризації ідей олімпізму, зокрема **Олімпійський орден** (найвища нагорода, започаткована Міжнародним олімпійським комітетом у 1975 р. Нагороджуються особи, що зробили значний внесок в олімпійський рух); **Олімпійський кубок** (щорічно присуджується Міжнародним олімпійським комітетом установам чи організаціям за заслуги у розвитку олімпійського руху. Нагорода заснована П'єром де Кубертеном у 1906 р. У першу чергу присуджується за організацію Олімпійських ігор); **“Трофей П'єра де Кубертена за благородний вчинок”** (Міжнародний комітет “Феїц Плей” щорічно нагороджує спортсмена за видатний приклад чесної гри).

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Серед низки нагород у 1964 році, щоб відзначити внесок Кубертена у розвиток міжнародного олімпійського спорту, була заснована медаль (рис. 1), названа на його честь – **Медаль П'єра де Кубертена** (англ. Pierre de Coubertin medal). Вона також відома, як **Медаль істинного духу спорту** (англ. True Spirit of Sportsmanship medal). Це особлива відзнака Міжнародного олімпійського комітету, яка вручається за видатні прояви спортивного олімпійського духу, одна з найпочесніших нагород, якої може бути удостоєний учасник Олімпійських ігор. Іменна медаль Кубертена має велику цінність: іноді розглядається як вища нагорода, навіть більш престижна, ніж золота олімпійська медаль [4].

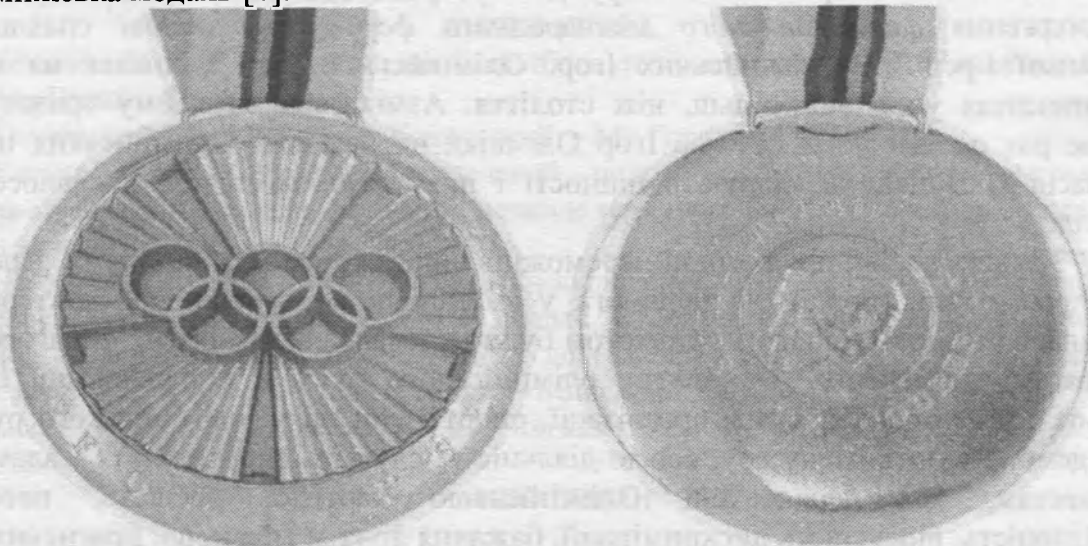

Рис. 1. Медаль П'єра де Кубертена

Серед одержувачів нагороди є відомі спортсмени та діячі олімпійського руху, які представляють різні країни світу (табл. 1.).

Таблиця 1.

Одержувачі медалі П'єра Де Кубертена

№	Прізвище та ім'я	Країна	Подія, дата
1.	Лутц Лонг	Німеччина	Ігри XI Олімпіади (1936, Берлін). Нагороджений посмертно у 1964 р.
2.	Лоуренс Лем'є	Канада	Ігри XXIV Олімпіади (1988, Сеул).
3.	Раймонд Гафнер	Швейцарія	Нагороджений у 1999 р.
4.	Еміль Затопек	Чехословаччина	Ігри XV Олімпіади (1952, Гельсінкі). Нагороджений посмертно у 2000 р.
5.	Спенсер Еклс	США	XIX зимові Олімпійські ігри (2002, Солт-Лейк-Сіті).
6.	Вандерлей де Ліма	Бразилія	Ігри XXVIII Олімпіади (2004, Афіни).
7.	Шауль Ладані	Ізраїль	«За видатні спортивні досягнення протягом чотирьох десятиліть», (2007, Мінськ).
8.	Річард Гарно	Канада	Нагороджений посмертно під час XXII зимових Олімпійських ігор (2014, Сочі).

Німецький легкоатлет **Лутц Лонг** на Олімпійських іграх 1936 р. в Берліні отримав срібну медаль у стрибках в довжину. Проте давав поради своєму конкуренту, американському спортсмену Джессі Оуенсу, який здобув золоту нагороду з результатом 8 м 7 см, побивши особистий рекорд Лонга – 7 м 87 см.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

За цей вчинок Лутц Лонг був посмертно нагороджений медаллю П'єра де Кубертена у 1964 р. [4, 5, 9].

Канадський моряк **Лоуренс Лем'є** на Олімпійських іграх 1988 р. в Сеулі брав участь у вітрильній регаті на 450 км, успішно йшов на 2-му місці, незважаючи на шквальний вітер. Його виступ порушила поява потопаючих сінгапурських спортсменів, їх човен перекинувся. Лем'є підбрав потерпілих, дочекався рятувального катера, втративши шанси на медаль. Він став легендою, хоча ніколи не стояв на олімпійському п'єдесталі. За цей подвиг був нагороджений медаллю П'єра де Кубертена, а президент МОК Хуан Антоніо Самаранч сказав: "Вашою спортивною майстерністю, самопожертвою і мужністю, ви втілюєте все, що є істинними олімпійськими ідеалами" [4, 5, 8, 9].

Чехословацький легкоатлет **Еміль Затопек** – один з найвидатніших бігунів ХХ століття. Він являється 4-х разовим олімпійським чемпіоном, 3-х разовим чемпіоном Європи, 18-ти разовим рекордсменом світу в бігу на довгі дистанції. Виграв три золоті медалі на Олімпійських іграх 1952 року в Гельсінкі. Це потрійне золото залишається безпрецедентним досягненням. Легендарний спортсмен був нагороджений медаллю П'єра де Кубертена посмертно у 2000 році. Він єдиний олімпійський атлет, чия статуя розміщена у парку Олімпійського музею в Лозанні [3, 4, 5].

Світову славу здобув бразильський марафонець **Вандерлей де Ліма**. Під час марафонського забігу на Олімпійських іграх 2004 р. в Афінах на доріжку вибіг чоловік, заштовхав де Ліму, який лідирував після 35 кілометрів, до лав глядачів. Він повернувся на дистанцію, але прибіг третім. Перш ніж перетнути фінішну лінію, зробив невеликий танець перемоги. На церемонії закриття Ігор спортсмена нагородили медаллю П'єра де Кубертена за "виняткову демонстрацію чесної гри та олімпійських цінностей" [4, 5, 8].

Ізраїльський спортсмен **Шауль Ладані** (спортивна ходьба) вважається справжнім "королем дороги". Він дворазовий учасник Олімпійських ігор 1968 року в Мехіко та 1972 року у Мюнхені. Його список спортивних досягнень вражає. Ладані встановив і досі утримує світовий рекорд у ходьбі на 50 миль (7:23:50); ізраїльський національний рекорд у ходьбі на 50 км (4:17:06). Він також є экс-чемпіоном світу (ходьба на 100 км, 1972 р.). У 2007 році був нагороджений медаллю П'єра де Кубертена "за видатні спортивні досягнення протягом чотирьох десятиліть" [6].

Американець **Спенсер Еклс** відіграв важливу роль в успішному проведенні ХІХ зимових Олімпійських Ігор 2002 року у Солт-Лейк-Сіті. Еклс надавав свою допомогу та пожертвував значні кошти, які були скеровані на підтримку спортивних об'єктів і програм, зокрема церемонію відкриття Олімпіади. Під час Ігор був призначений мером Олімпійського селища. Спенсер Еклс був членом і активним учасником Оргкомітету Ігор у Солт-Лейк-Сіті. У 2002 р. за внесок і відданість олімпійському руху МОК нагородив його медаллю П'єра де Кубертена [5, 7].

Раймонд Гафнер був членом МОК з 1969 до 1990 року, потім став почесним членом організації (1990-2002). Медалі П'єра де Кубертена удостоєний у 1999 р. за старанну роботу у царині спорту, зокрема, як один із засновників Олімпійського музею в Лозанні у 1993 році, який вважається найбільшим архівом Олімпіад. Займався тенісом, хокеєм на траві, хокеєм на льоду. Грав воротарем в хокейному клубі національної хокейної ліги А, а також

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

був суддею міжнародної категорії з хокею. Президент швейцарської хокейної ліги (1945-1950), член НОК Швейцарії (1947), президент НОК Швейцарії (1965-1985). Раймонд Гафнер також відомий як письменник: опублікував 6 книг на спортивну тематику [1, 5].

Канадський спортивний коментатор і журналіст **Річард Гарно**, за винятковий внесок у розвиток олімпійського руху, популяризацію ідей олімпізму, отримав медаль П'єра де Кубертена посмертно, 6 лютого 2014 року. Він працював в якості журналіста, коментатора і ведучого найпрестижніших спортивних програм. Висвітлював більшість Олімпійських ігор всіх часів. Їх число рекордне, а саме 23 Олімпійських ігор охоплено Річардом за час його кар'єри, яка становить більше 50 років: всі Ігри Олімпіад, починаючи із Риму в 1960 р. до 2012 р. в Лондоні (за винятком Ігор в Атланті), а також кожні зимові Олімпійські ігри з 1964 р. в Інзбруку до 2010 р. у Ванкувері (за винятком Ігор в Нагано) [2].

У почесному списку одержувачів медалі П'єра де Кубертена ще багато інших постатей олімпійського руху, які удостоєні нагороди Міжнародного олімпійського комітету.

Висновки

1. За час проведення сучасних Олімпійських ігор були впроваджені різноманітні нагороди за вагомі досягнення у розвитку олімпійського руху й популяризації ідей олімпізму, зокрема Олімпійський орден, Олімпійський кубок, "Трофей П'єра де Кубертена за благородний вчинок", медаль П'єра де Кубертена.

2. Медаль П'єра де Кубертена є особливою нагородою МОК, яка вручається за видатні прояви спортивного олімпійського духу. Іноді розглядається як вища нагорода, навіть більш значима і престижна, ніж золота олімпійська медаль. Нагорода присуджується спортсменам, які відзначилися винятковими досягненнями та іншим людям за видатні заслуги у розвитку олімпійського руху.

3. Серед одержувачів медалі П'єра де Кубертена: німецький легкоатлет Лутц Лонг, канадський моряк Лоуренс Лем'є, чехословацький легкоатлет Еміль Затопек, ізраїльський спортсмен Шауль Ладані, активний діяч олімпійського руху Спенсер Еклс, один із засновників Олімпійського музею в Лозанні Раймонд Гафнер, канадський спортивний журналіст Річард Гарно та інші.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у дослідженні символіки та атрибутики олімпійського руху, а також різного роду відзнак та нагород Міжнародного олімпійського комітету.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гафнер Раймонд. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://slovari.yandex.ru/~книги/Олимпийская%20энциклопедия/Гафнер%20Раймонд/>.
2. Broadcaster's son receives de Coubertin medal. [Electronic resource]. – Access made : <http://www.canada.com/windsorstar/news/sports/story.html?id=227df00e-6aae-4de5-9d91-2d703d2ad3e4>.
3. Emil Zátpek. [Electronic resource]. – Access made : http://tfs.ucoz.com/publ/into_history/emil_zatpek/5-1-0-57.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

4. Olympic countdown – 64 – Olympic spirit. [Electronic resource]. – Access made : http://www.bbc.co.uk/blogs/olympics/2008/06/olympic_countdown_64_olympic_s.html.
5. Pierre de Coubertin, la medalla que vale más que el oro. [Electronic resource]. – Access made : <http://deportes.terra.com/juegos-olimpicos/londres-2012/noticias/0,,OI5743221-EI19605,00-Pierre+de+Coubertin+la+medalla+que+vale+mas+que+el+oro.html>.
6. Prof. Shaul Ladany elected to the International Jewish Sports Hall of Fame. [Electronic resource]. – Access made : http://in.bgu.ac.il/en/Pages/news/shaul_ladany.aspx.
7. Spencer Eccles to be honored for his contributions for Utah sports. [Electronic resource]. – Access made : <http://www.deseretnews.com/article/765625847/Spencer-Eccles-to-be-honored-for-his-contributions-for-Utah-sports.html?pg=all>.
8. Top-10 moments of Olympic sportsmanship. [Electronic resource]. – Access made : <http://olympic.ca/2013/06/21/top-10-moments-of-olympic-sportsmanship/>
9. XIII Olympic congress Copenhagen 2009. – Lausanne, Published by the International Olympic Committee. – 762 s.
10. Pierre de Coubertin medal [Electronic resource]. – Access made : <http://www.olympic.org/>

АНОТАЦІЇ

МЕДАЛЬ П'ЄРА ДЕ КУБЕРТЕНА ЯК ЧИННИК ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІДЕЙ ОЛІМПІЗМУ

Іванна Литвінець¹, Антон Литвінець¹, Святослав Попович²
Львівський державний університет фізичної культури¹
Львівський національний університет імені Івана Франка²

У статті розглядається медаль П'єра де Кубертена як чинник популяризації ідей олімпізму. Досліджено, що медаль П'єра де Кубертена є особливою нагородою МОК, яка вручається за видатні прояви спортивного олімпійського духу. Іноді розглядається як вища нагорода, навіть більш значима і престижна, ніж золота олімпійська медаль. Окреслено заслуги відомих постатей в історії спорту, які у різні часи отримували медаль П'єра де Кубертена.

Ключові слова: Олімпійські ігри, медаль П'єра де Кубертена, олімпізм.

МЕДАЛЬ ПЬЕРА ДЕ КУБЕРТЕНА КАК ФАКТОР ПОПУЛЯРИЗАЦИИ ИДЕЙ ОЛИМПИЗМА

Иванна Литвинец¹, Антон Литвинец¹, Святослав Попович²
Львовский государственный университет физической культуры¹
Львовский национальный университет имени Ивана Франко²

В статье рассматривается медаль Пьера де Кубертена как фактор популяризации идей олимпизма. Исследовано, что медаль Пьера де Кубертена является особой наградой МОК, которая вручается за выдающиеся проявления спортивного олимпийского духа. Иногда рассматривается как высшая награда, даже более значимая и престижная, чем золотая олимпийская медаль. Определены заслуги известных фигур в истории спорта, которые в разные времена получали медаль Пьера де Кубертена.

Ключевые слова: Олимпийские игры, медаль Пьера де Кубертена, олимпизм.

PIERRE DE COUBERTIN MEDAL AS A FACTOR POPULARIZING IDEAS OF OLYMPISM

Joanna Lytvynets¹, Anton Lytvynets¹, Sviatoslav Popovich²
Lviv State University of Physical Culture¹
Lviv National Ivan Franko University²

In the article the Pierre de Coubertin medal as a factor in popularizing the ideas of olympism. Investigated, that of Pierre de Coubertin medal is a special award by the IOC, which is awarded for outstanding manifestation of the spirit of the Olympic sports. Sometimes regarded as the highest award even more significant and prestigious than the olympic gold medal. Outlines the achievements of famous figures in the history of that obtained at different times of Pierre de Coubertin medal.